

Utbildningsinspektion i Nolbyskolan, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Nolbyskolan den 22 och 23 november, 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Nolbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Nolbyskolan intervjuades elever, lärare och rektorn. Inspektörerna besökte lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Nolbyskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	133
Förskoleklass	35
Grundskola	241
Särskola	1

Nolbyskolan är belägen i utkanten av Alingsås och i direkt anslutning till ett naturområde. Skolans lokaler är uppdelade i flera byggnader. Huvudbyggnaden som kom till på 30-talet är tillbyggd och renoverad i flera omgångar. I en angränsande mindre byggnad ligger en av fritidshemsavdelningarna. Skolgården är stor och väl utrustad med lekredskap och ger utrymme för olika sorters lek och aktivitet.

Utbildningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. I samma lokaler finns också 4 fritidshemsavdelningar dessutom ingår ansvaret för 4 familjedaghem i enheten. Elever och personal är indelade i två så kallade spår. De båda spåren innehåller verksamhet från förskoleklass till årskurs 6 samt fritidshem. Personalen är indelad i fyra arbetslag, två per spår. Samarbetet mellan skola och fritidshem är väl utbyggt. Nolbyskolan präglas av satsningar på dels rörelse och motorik, dels på natur och friluftsliv.

Höstterminen 2004 lades en intilliggande skola ner. Några av eleverna från denna skola flyttades till Nolbyskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Nolbyskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Verksamheten vid Nolbyskolan är till stora delar bra och i vissa avseenden mycket bra.

Måluppfyllelsen i förhållande till kursplanemålen är goda. Eleverna tar ansvar för sin utbildning i den mån de får möjlighet att utöva inflytande och även i övrigt visar eleverna att de i hög utsträckning tagit till sig de normer och värden som återfinns i Lpo 94.

Organisationen i klasser och grupper är väl genomtänkt och fungerande. Det finns också bra rutiner för att upptäcka, utreda och sätta in åtgärder vid behov av särskilt stöd.

Kvalitetsarbetet uppfyller författningarnas krav. Rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och tar på ett föredömligt sätt ansvar för den pedagogiska utvecklingen på skolan. I stort sett all personalen vid Nolbyskolan har adekvat utbildning för sina arbetsuppgifter.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kännedom om målen för utbildningen bör förbättras.
- Arbetet med elevinflytande bör utvecklas.

- Handlingsprogrammet för att motverka kränkande behandling bör utvecklas.
- Uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling, i alla ämnen, bör utvecklas.
- Skolan bör undersöka om elever vid skolan behöver studiehandledning på modersmålet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna får ingen undervisning i hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5, vilket medför att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i ämnet i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges inte enligt författningarnas krav (2 kap. 6 och 16 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

I förhållande till kursplanemålen var måluppfyllelsen våren 2005 från 85 till 90 procent, enligt de utbildningsresultat inspektörerna tagit del. Av de 46 elever som slutade årskurs 5 vårterminen 2005 bedömdes 40 ha nått målen i svenska, 39 i engelska och 41 i matematik. Resultaten är högre de närmast förgående åren. Som underlag till bedömningarna används de nationella ämnesproven. Resultaten har analyserats på individnivå. Det finns åtgärdsprogram för samtliga elever som ännu inte nått målen.

Systematisk dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och övriga framsteg i andra ämnen än svenska, engelska och matematik eller tidigare årskurser saknas, vilket gör det svårt att bedöma skolans resultat.

Elevernas kännedom om målen för utbildningen bör förbättras. Av intervjuer och lektionsbesök erfar inspektörerna att en del elever inte alls känner till nationella mål medan andra direkt kopplar ihop arbetsuppgifter med mål för ett specifikt ämne. I del klasser görs föredömliga insatser för att tydliggöra målen för eleverna men detta kännetecknar inte skolan som helhet.

Normer och värden

Eleverna tar ansvar för sin utbildning i den mån de får möjlighet att utöva inflytande. Elevråd och klassråd ses som viktiga delar i skolans verksamhet. Eleverna arbetar i allmänhet självständigt och planerar arbetsuppgifter. De tar ansvar för att uppgifterna blir gjorda men reflekterar i mindre utsträckning över sitt eget lärande. Detta hör delvis samman med att målen för utbildningen inte förankrats hos eleverna.

I övrigt visar eleverna att de i hög utsträckning tar till sig de normer och värden som återfinns i Lpo 94. Eleverna känner sig överlag trygga och trivs på skolan.

Inspektörerna ser flera exempel på att eleverna visar respekt för varandra. Elev-enkäten, som besvarades av eleverna i årskurs 5 vårterminen 2005 visar att flera elever uppger att de varit utsatta för kränkande handlingar i skolan. Lärarna berättar att läget förbättrats, vilket också bekräftas av att vid inspektörernas intervjuer och andra samtal tar eleverna tydligt tar avstånd från alla typer av kränkande handlingar.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Inflytande och arbetsmiljö

Arbetet med elevinflytande är sporadiskt. De flesta lärare har inslag i undervisningen där eleverna ges möjlighet till inflytande men det är inget prioriterat område på skolan. I skolförfattningarna anges att eleverna skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas och att inflytandet skall anpassas efter ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att arbetet med elevinflytande bör utvecklas.

Vid Nolbyskolan finns en handlingsplan för att motverka kränkande behandling. Denna plan omfattar dock inte alla perspektiv på kränkande behandling eftersom bl a situationer där en vuxen kränker en elev inte omnämns. Handlingsplanen är också ganska allmänt hållen och det är svårt att se hur den kan ge tillräcklig vägledning till elever och personal i vad de förväntas göra för att motverka att kränkningar förekommer. Inspektörerna bedömer att handlingsplanen för att motverka kränkande behandling bör utvecklas.

Organisation

Organisationen i klasser och grupper är, enligt inspektörernas bedömning, väl genomtänkt och fungerande. Rektorn och lärarna delar in eleverna i klasser och grupper samt provar samarbetsformer med uttalat syfte att ge eleverna så bra förutsättningar som möjligt att nå målen. Resonemangen som ligger till grund för Nolbyskolans indelning i spår är ett exempel på detta. Medvetenheten om hur organisation och tidsanvändning kan påverka måluppfyllelsen återspeglas även i skolans principer för resursfördelning.

Särskilt stöd

Enligt skolförfattningarna skall varje barn som har svårigheter i skolarbetet få särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att det vid Nolbyskolan finns bra rutiner för att upptäcka, utreda och sätta in åtgärder vid behov av särskilt stöd. Vid inspektionen är de flesta stödinsatserna inriktade på elever i de högre årskurserna. Inspektörerna uppfattar att stödinsatserna präglas av såväl kreativitet som nytänkande. Bland annat är skolans satsningar på motorik och rörelse mycket framgångsrikt. Skolförfattningarna anger också att det skall upprättas ett åtgärdsprogram när behov av särskilt stöd upptäcks. Inspektörerna erfar att vid Nolbyskolan upprättas åtgärdsprogram när specialpedagogiska insatser krävs, men inspektörerna poängterar att sådana program skall upprättas för alla elever

som bedöms ha svårigheter i skolarbetet oavsett vilken typ av stödåtgärder som sätts in.

Elever har under vissa förutsättningar rätt till studiehandledning på sitt modersmål. Vid Nalbyskolan görs inga bedömningar av om eleverna behöver sådan studiehandledning. Vare sig rektorn eller lärarna känner till elevernas rättighet i detta avseende. Inspektörerna bedömer att skolan bör undersöka om elever vid skolan behöver studiehandledning på modersmålet och, om behov finns, erbjuda det.

Utvärdering av lärandet

I alla klasser dokumenteras elevernas lärande i en portfolio. Det är dock olika hur lärarna ser på portfolios roll i undervisningen. Några lärare har en genomtänkt linje och väljer ut material att spara med tanke på att åskådliggöra progressionen i elevens lärande. Andra lärare sätter visserligen kontinuerligt in material i portfolion, men reflekterar inte över syftet med den. Det saknas i allmänhet en koppling mellan målen för utbildningen och urvalet av material till portfolion.

I årskurs 5 genomförs de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. För övriga ämnen och tidigare årskurser saknas i allmänhet dokumenterad uppföljning av kunskapsutvecklingen i förhållande till de nationella målen. Denna fokusering på svenska, engelska och matematik kan medföra en risk för att andra ämnen får en mer undanskymd roll än vad som avses i styrdokumenten. Enligt inspektörernas bedömning saknas systematik och gemensamt synsätt på uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling, vilket gör att det tenderar att variera från lärare till lärare hur väl det fungerar.

Kvalitetsarbetet

Inspektörerna bedömer att Nalbyskolan till stora delar har ett fungerande kvalitetsarbete, som uppfyller författningarnas krav. Kvalitetsredovisningen och den lokala arbetsplanen är utformade utifrån en gemensam mall framtagna för kommunens förskolor och skolor. Redovisningarna innehåller bland annat en beskrivning av verksamheten, resultatöversikt och en bedömning av kommunens prioriterade mål "normer och värden" samt "kunskaper - utveckling och lärande".

Lärare och annan personal deltar aktivt i att ta fram såväl kvalitetsredovisningen som den lokala arbetsplanen. Det finns också tydliga kopplingar mellan dessa dokument. De svagheter eller brister som konstateras i kvalitetsredovisningen tas upp i arbetsplanen. Arbetsplanen anger vilka satsningar som skall göras under året.

Inspektörerna ser att vissa delar är mer beskrivna än andra i arbetsplanen. Under avsnittet "normer och värden" är det utförligt beskrivet vilka prioriteringar som görs samt vilka metoder som används för att nå målen. Avsnittet om elevernas inflytande är betydligt mer svävande och allmängiltigt formulerat. Dessa skillnader återspeglas också i skolans verksamhet, anser inspektörerna.

Ledning och intern kommunikation

Ansvarsfördelningen mellan de olika leden i styrkedjan framstår som tydlig. Likaså fungerar kommunikationen inom densamma tillfredsställande. Rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och har goda insikter i hur ut-

bildningen kan bedrivas. Lärarna visar förtroende för rektorn som på ett föredömligt sätt tar ansvar för den pedagogiska utvecklingen på skolan.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning

Inspektörerna bedömer att fördelningen av undervisningstiden i timplanen inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i alla ämnen. Hem och konsumentkunskap ingår inte i undervisningen förrän i årskurs 6.

Svenska som andraspråk finns på skolan men vid intervjuer och andra samtal med rektorn och lärare framkommer att svenska som andraspråk betraktas som stödundervisning istället för att vara ett eget ämne som alternativ till svenska. Undervisning i svenska som andraspråk skall enligt grundskoleförordningen anordnas istället för undervisning i svenska och undervisningen skall följa kursplanen för svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte anordnas i enlighet med författningarna.

Personal

Personalen vid Nolbyskolan har adekvat utbildning för sina arbetsuppgifter. Rektorerna har pedagogisk utbildning och även i övrigt den formella kompetens som krävs för uppdraget. Nolbyskolan har för närvarande 42 medarbetare, varav 23 är lärare med ansvar för undervisning i förskoleklass eller grundskola, alla med adekvat utbildning. Av dessa är en specialpedagog.

Lärarna uppger att överlag bygger den kompetensutveckling som erbjuds på behov i verksamheten och att insatserna är givande.

Materiella resurser

Inspektörerna erfar att merparten av skolans läromedel och övrigt pedagogiskt material svarar mot kraven på vad som behövs för att bedriva en tidsenlig utbildning. Inspektörerna kommer dock i kontakt med läroböcker som är mer än 15 år gamla. Vid tiden för inspektion pågår en inventering av vilka nya läromedel som skall införskaffas. Materialet för att ge undervisning till elever som behöver särskilt stöd bedöms vara mycket bra. Likaså finns det ganska gott om tekniska hjälpmedel såsom datorer. Ett klassrum kallas för "framtidens klassrum" och är väl utrustat med teknik.

Datum	Ort
2006-05-12	Göteborg

Helen Svelid
Patrik Nystedt